

Libris

Respect pentru oameni și cărți

FLORIN MARCU

**DICȚIONAR
ACTUALIZAT
DE
NEOLOGISME**

Ediția a III-a

Editura SAECULUM I.O.

București, 2019

Dinamica neologismelor (Gh. Bulgăr)	5
Prefață	7
Bibliografie	11
Abrevieri	17
Dicționar actualizat de neologisme (A-Z)	19
Anexe (tabele sinoptice)	1053

A

A-/AN- *pref.* „privativ, negativ“. (< fr. *a-*, *an-*, cf. gr. *a-*, *an-*, fără, lipsit de)

aalenian, -ă *adj., s. n.* (din) primul etaj al jurasicului mediu (sau ultimul al jurasicului inferior). (< fr. *aalénien*)

AB-/ABS- *pref.* „îndepărtare“, „separare“, „lipsă“. (< fr. *ab-*, *abs-*, cf. lat. *ab*, *abs*)

ab absurdó *loc. adv.* (de demonstrat, în geometrie) prin absurd. (< lat. *ab absurdo*)

abác *s. n.* **1.** instrument de calculat din bile care se pot deplasa pe vergele orizontale paralele. **2.** nomogramă. (< fr. *abaque*, lat. *abacus*)

abáca *s. f.* bananier din Filipine, cu fibre textile; cânepă de Manila. (< sp. *abaca*)

abácá *s. f.* partea superioară a capitelului unei coloane. (< fr. *abaque*, lat. *abacus*)

abacterian, -ă *adj.* lipsit de bacterii. (< fr. *abactérien*)

abacteriémic, -ă *adj.* (despre boli) care prezintă microbi în sângele circulant. (< fr. *abactériémique*)

abajúr *s. n.* dispozitiv pentru a rabata lumina unei lămpi. (< fr. *abat-jour*)

abalienare *s. f.* pierdere, diminuare, marcată și evidentă a facultăților mintale. (după engl. *abalienation*, lat. *abalienatio*)

abandon *s. n.* părăsire, renunțare la un drept, la o competiție sportivă etc. **o** ~ *familial* = părăsire a copiilor, a familiei. (< fr. *abandon*)

abandóná *vb. I. tr.* a părăsi, a renunța definitiv la ceva. • a neglija, a lăsa în voia... **II. refl.** a se lăsa pradă unui sentiment, unei emoții. **III. intr.** a se retrage dintr-o competiție. (< fr. *abandonner*)

abandónic, -ă *adj., s. m. f.* (cel) care trăiește teama patologică de a fi abandonat. (< fr. *abandonnique*)

ab antiguo */-cvo/ loc. adv.* din vechime, de demult. (< lat. *ab antiquo*)

abarticulár, -ă *adj.* situat în vecinătatea unei articulații. (< fr. *abarticulaire*)

abatáj *s. n.* **1.** loc de extragere a unui minereu, a unei roci dintr-un zăcământ; operația însăși. **2.** doborâre a arborilor în exploatarea forestiere. **3.** sacrificare a animalelor, la abator. **4.** înclinare a unei nave spre a putea fi carenată; carenaj (1). (< fr. *abattage*)

abáté¹ *s. m.* **1.** superior al unei abății. **2.** preot, cleric la catolici. (< it. *abate*)

abáté² *vb. I. tr., refl.* a (se) îndepărta de la o direcție, o normă, o linie de conduită. **II. tr.** a doborî, a culca la pământ. **III. refl.** a se napusti (asupra). **IV. intr.** a-i veni cuiva o idee, a i se năzări. (< lat. *abbattere*, fr. *abattre*)

abátère *s. f.* **1.** acțiunea de a (se) abate. • încălcare a unor dispoziții. **2.** diferența dintre valoarea nominală a unei mărmi și valoarea ei măsurată. **3.** (*tehn.*) diferența dintre dimensiunea maximă sau minimă realizată pentru o piesă și dimensiunea ei proiectată. (< *abate*)

abatésá *s. f.* maică superioară a unei abății. (< it. *abbadessa*, lat. *abbatissa*)

abatizá *s. f. (mil.)* baraj realizat din copaci culcați cu vârful spre inamic. (< fr. *abattis*)

abatór *s. n.* **1.** construcție unde se sacrifică animalele destinate consumului populației. **2.** (*fig.*) masacră, război. (< fr. *abattoir*)

abatorizá *vb. tr.* a sacrifica animalele la abator. (< *abator* + *-iza*)

abațiál, -ă *adj.* care aparține unei abății. (< fr. *abbatziale*, lat. *abbatialis*)

abăție *s. f.* mănăstire catolică condusă de un abate sau de o abatesă (< it. *abbazia*)

abaxiál, -ă *adj.* situat în afara unui ax central. (< fr., engl. *abaxial*)

abázic, -ă *adj., s. m. f.* (suferind) de abazie. (după germ. *abatistisch*)

abazie *s. f.* tulburare a sistemului nervos, care se manifestă prin neputința de a merge normal. (< fr. *abasie*)

abbevilián, -ă */abvili-/ adj., s. n.* (din) subetajul mij-lociu al paleoliticului inferior; chelean. (< fr. *abbevillien*)

abc */abece/ s. n.* abecedar. (< fr. *abc*)

abcéde *vb. intr.* a (se) transforma în abces. (< fr. *abcéder*, lat. *abscedere*)

abcedografie *s. f.* radiografie a unui abces după puncție, evacuare sau injecție cu aer. (< fr. *abcedographie*)

abcés *s. n.* colectare de puroi într-un țesut sau organ. (< fr. *abcès*, lat. *abscessus*)

abderít *s. m.* om simplu, mărginit și caraghios. (< germ. *Abderit*, lat. *abderites*, gr. *abderitos*)

abdicá *vb. intr.* **1.** a renunța la tron, la un drept. **2.** (*fig.*) a renunța la ceva, a se resemna. **3.** a renunța la o activitate din cauza greutăților întâmpinate. (< fr. *abdiquer*, lat. *abdicare*)

abdomén *s. n.* **1.** cavitate a corpului vertebratelor, între torace și bazin. **2.** ultimul segment al corpului la insecte. (< fr., lat. *abdomen*)

ABDOMIN(O)- *elem.* „abdomen“. (< fr. *abdomin/o-*, cf. lat. *abdomen*)

abdominál, -ă *adj.* referitor la abdomen. (< fr. *abdominal*)

abdominalgíe *s. f.* durere abdominală. (< r. *abdominalgie*)

abdominocentéză *s. f.* paracenteză abdominală (după engl. *abdominocentesis*)

abdominoplastie *s. f.* lifting al pielii de pe abdomen. (< *abdomino-* + *plastie*)

abdominoscóp *s. n.* instrument în abdominoscopie; peritoneoscop. (< fr. *abdominoscope*)

abdominoscopie *s. f.* examinare a cavității și a organelor abdominale. (< fr. *abdominoscopie*)

abducé *vb. tr.* a duce (de undeva), a lua. (< lat. *abducere*)

abducéns *adj. inv. nerv* ~ = nerv motor al mușchiului drept extern al globului ocular. (< lat. *abducens*)

abductór *adj., s. m.* (mușchi) care produce abducție. (< fr. *abducteur*, lat. *abductor*)

abducție *s. f.* mișcare de îndepărtare a unui membru de planul de simetrie a corpului. (< fr. *abduction*, lat. *abductio*)

abecedár *s. n.* **1.** carte elementară pentru învățarea scrisului și cititului. **2.** (*fig.*) primele noțiuni ale unei științe sau profesii; abc. (< lat. *abecedarius*, fr. *abécédaire*)

abelián, -ă *adj. (mat.) grup* ~ = grup a cărui lege de compoziție este comutativă. (< fr. *abélien*)

abenceráji *s. m. pl.* trib maur din Granada (Spania), în sec.XV, exterminați, după lupte crâncene, de un alt trib iberic rival. **o** (*sg.*) *ultimul* ~ = (la Chateaubriand) cel din urmă supraviețuitor al unei campanii, al unei expediții, ultimul luptător pentru o cauză. (< fr. *abencérages*)

ABER(O)- *elem.* „a se abate“, „a se îndepărta“. (< fr., engl. *aberro/o-*, cf. lat. *aberrare*)

aberant-, -ă *adj.* 1. care se abate de la o normă. 2. contrar logicii, bunului-simț; (*p. ext.*) absurd. (< fr. *aberrant*, lat. *aberrans*)

aberanță *s. f.* aberație. (< fr. *aberrance*)

aberativ-, -ă *adj.* care ține de aberație. (< fr. *aberratif*)

aberăție *s. f.* 1. abatere de la normal sau corect; (*p. ext.*) idee, noțiune, comportament aberant; aberanță; absurditate. • (*biol.*) abatere de la tipul normal al speciei. **o** ~ *cromozomială* = modificare a numărului de cromozomi caracteristici speciei. 2. (*fiz.*) formare a unei imagini produse într-un sistem optic. **o** ~ *cromatică* = defect al imaginilor produse de lentile, constând în formarea de irizații pe marginea imaginilor. 3. unghi format de direcția adevărată și de cea aparentă din care este văzut un astru de pe Pământ. (< fr. *aberration*, lat. *aberratio*)

aberometrú *s. n.* instrument pentru măsurarea aberației vizuale. (< fr. *aberromètre*)

aberoscóp *s. n.* instrument pentru observarea defectului de distorsiune a unui ochi normal. (< fr. *aberoscope*)

abház, -ă **I. s. m. pl.** popor constituit ca națiune în Alhazia (Georgia). **II. adj., s. m. f.** (locuitor) din acest popor. • (*s. f.*) limbă vorbită de abhazi. (< rus. *abhaz*)

abhorá *vb. tr.* a avea oroare, aversiune; a urî, a detesta. (< fr. *abhorrer*, lat. *abhorre*)

abietacée *s. f. pl.* abietice; pinacee. (< fr. *abietacées*)

abientin s. n. substanță rășinoasă extrasă din lemnul de brad, sub formă de cristale incolore, solubile în apă și alcool; coniferină. (< fr. *abientin*)

abietinée s. f. pl. abietacee. (< fr. *abietinées*)

abil¹-ă *adj.* 1. îndemânat, dibaci, priceput. 2. (*jur.*) apt a îndeplini condițiile cerute de lege. (< fr. *habile*, lat. *habilis*)

-abil² *elem.* „posibil“ (< fr. *-able*, cf. lat. *abilis*)

abilitá *vb. tr.* 1. a conferi dreptul de a practica o anumită profesiune, în urma unui examen sau concurs. 2. a conferi un anumit titlu, grad etc.; a face apt; a împuternici. (< germ. *habilitieren*, lat. *habilitare*)

abilitáte *s. f.* 1. calitatea de a fi abil; dexteritate; pricepere, dibăcie. 2. (*jur.*) aptitudine legată de a face ceva. 3. (*pl.*) șiretlicuri. (< fr. *habilité*, lat. *habilitas*)

ab initio /-tjio/ *loc. adv.* dintr-un început, de la capăt. (< lat. *ab initio*)

ab întestat *loc. adj. (jur.)*; despre o succesiune) care se află în absența unui testament, situație în care legea reglementează transmiterea bunurilor. (< lat. *ab intestat*)

abiogén, -ă *adj.* în absența materiei vii. (< fr. *abiogène*)

abiogenéză *s. f.* concepție materialist naivă care explică nașterea vieții din materia anorganică. (< fr. *abiogenèse*)

abiologie *s. f.* disciplină care studiază elementele anorganice. (< fr. *abiologie*)

abiosestón *s. n.* totalitatea componentelor moarte dintr-un seston; tripton. (< fr. *abioseston*)

abiótic, -ă *adj.* lipsit de viață. (< fr. *abiotique*)

abiotrófic, -ă *adj.* referitor la abiotrofie. (< fr. *abiotrophique*)

abiotrofie *s. f.* proces degenerativ care atinge celulele vii (ale sistemului nervos). (< fr. *abiotrophie*)

abiózá *s. f.* 1. stare a unui corp abiotic. 2. conservare a produselor alimentare prin distrugerea microorganismelor. (< fr. *abiose*)

ab iráto *loc. adv.* (a acțiunea) la mânie. (< lat. *ab irato*)

abis s. n. 1. prăpastie, genune. • parte profundă a unui fenomen, a unui proces; neant. 2. depresiune a fundului oceanelor, cu adâncimi mari. (< fr. *abyss*, lat. *abyssus*)

abisál, -ă *adj.* 1. referitor la abis. **o regiune -ă** = zonă de mare adâncime a fundului mărilor și oceanelor. 2. referitor la subconștient. 3. (*fig.*) profund, fără fund. (< fr. *abysal*)

abisinián, -ă *adj., s. m. f.* etiopian. (< fr. *abyssinien*)

abitáție *s. f. (jur.)* drept de folosință a unei case, proprietate a altcuiva. (< fr. *habitation*, lat. *habitatio*)

abjéct, -ă *adj.* care inspiră dezgust, repulsie, dispreț; abominabil. (< fr. *abject*, lat. *abiectus*)

abjécție *s. f.* faptă, atitudine abjectă. (< fr. *abjection*, lat. *abiectio*)

abjudecă *vb. tr. (jur.)* a suspenda printr-o sentință judecătorească. (< lat. *abjudicare*)

abjurá *vb. tr.* a renega public o credință, o doctrină, o opinie. (< fr. *abjurer*, lat. *abiurare*)

abjuratór, -oáre *adj.* referitor la abjurație. (< fr. *abjuratoire*)

abjuráție *s. f.* abjurare. (< fr. *abjuration*, lat. *abiuratio*)

ablactá *vb. tr.* a înlocui treptat laptele matern în hrănirea sugarului. (< germ. *ablaktieren*, lat. *ablactare*)

ablactáție *s. f.* 1. ablactare. 2. încetare a secreției de lapte matern. (< fr. *ablactation*, lat. *ablactatio*)

ablastie *s. f.* 1. (*biol.*) nedezvoltare sau dispariție completă a unui organ. 2. (*chir.*) măsură de evitare a contaminării plăgii cu celule tumorale. (< fr. *ablastie*)

ablatív¹ *s. n.* caz al declinării, specific anumitor limbi, care exprimă punctul de plecare, instrumentul, asocierea, cauza etc. **o** ~ *absolut* = construcție sintactică în latină sau greacă cu rol de propoziție circumstanțială, dintr-un substantiv (sau pronume) și un participiu în ablativ. (< lat. *ablativus*, fr. *ablatif*)

ablatív²-ă *adj.* (despre materiale) care poate suferi ablații. (< lat. *ablattivus*, fr. *ablatif*)

abláție/ablațiúne *s. f.* 1. îndepărtare chirurgicală din corpul uman (o tumoră, un calcul, un organ bolnav); exereză, extirpare. 2. transportare a materialelor rezultate din dezagregarea rocilor. • reducere a masei unui ghețar sau a zăpezii prin topire și evaporare. 3. fenomen fizic în urma căruia un meteorit, satelit etc., pierde din substanță datorită încălzirii sale până la incandescență. (< fr. *ablation*, lat. *ablatio*)

áblaut *s. n.* apofonie. (< germ. *Ablaut*)

ablefarie *s. f.* lipsa congenitală a pleoapelor. (< fr. *ablepharie*)

ablegá *vb. tr.* a îndepărta. (< lat. *ablegare*)

ablegát *s. m. legat¹* (2) al papei. (< fr. *abégat*, lat. *ablegatus*, germ. *Ablegat*)

ablepsie *s. f.* cecitate (1). (< fr. *ablepsie*)

ablutomanie *s. f.* tendință obsesivă de a se spăla. (după fr. *ablutomanie*)

abluțiúne *s. f.* 1. spălare a corpului, prescrisă de unele religii orientale și la catolici, pentru purificare. 2. (*fam.*) îmbăiere prin duș. 3. eroziune exercitată de curenții marini de adâncime. (< fr. *ablution*, lat. *ablutio*)

abnegá *vb. tr.* a tăgădui, a nega, a se lepăda de ceva sau de cineva. (< lat. *abnegare*)

abnegație *s. f.* devotament dus până la sacrificiu. (< fr. *abnegation*, lat. *abnegatio*)

abnórm, -ă *adj.* anormal, neobișnuit. (< germ. *abnorm*, lat. *abnormis*)

abnormitáte *s. f.* anomalie; enormitate. (< fr. *abnormité*, germ. *Abnormität*)

aboclúzie *s. f.* lipsă de contact între dinții arcadei inferioare și superioare. (< *ab-* + *ocluzie*)

abolí *vb. tr.* a anula, a suprima (o lege, o instituție, o stare social-politică). (< fr. *abolir*, lat. *abolere*)

abolițióнизм *s. n.* 1. mișcare politică apărută la sfârșitul sec. XVIII în SUA., care susținea desființarea sclavajului. 2. curent de opinie care susține necesitatea abolirii unor relații sociale, a unui regim politic, unei pedepse. (< fr. *abolitionnisme*)

abolițiónist, -ă *adj., s. m. f.* (adept) al aboliționismului. (< fr. *abolitionniste*)

abólla *s. f. (rar)* manta militară la romani. (< lat. *abolla*)

abominábil, -ă *adj.* care provoacă oroare, repulsie; oribil; dezgustător, repugnant. (< fr. *abominable*, lat. *abominabilis*)

abominațiúne *s. f.* 1. oroare; ticăloșie. mârșăvie; nelegiuire. 2. (*rar*) cultul idolilor, păgânism. (< fr. *abomination*, lat. *abominatio*)

aboná *vb. I. tr., refl.* a(-și) face un abonament. **II. refl. (fam.)** a veni cu regularitate undeva. (< fr. *abonner*)

abonamént *s. n.* convenție prin care, în schimbul unei taxe, se obțin unele servicii, dreptul la folosirea unui mijloc de transport, anumite publicații; înscris prin care se certifică această convenție. (< fr. *abonnement*)

abonát, -ă *adj., s. m. f.* 1. beneficiar al unui abonament. 2. (*fam.*) (cel) care frecventează o familie, un local etc. (< *abona*)

aborál, -ă *adj.* opus, îndepărtat față de gură. (< germ. *aboral*)

abórd *s. n.* 1. abordare. 2. (*chir.*) cale de acces la un organ. (< fr. *abord*)

abordá vb. I. intr. 1. (despre nave) a se ciocni. 2. a se opri lângă navă bórd la bórd. 3. a acostá. **II. tr. I.** (*fig.*) a se apropia de cineva spre a-i vorbi. 2. a începe studiul unei probleme; a deschide o discuție. (< fr. *aborder*)

abordábil, -ă adj. care poate fi abordat; accesibil. (< fr. *abordable*)

abordáj s. n. 1. abordare (I, 1). 2. atacare a unei nave prin alăturare la bordul ei. (< fr. *abordage*, it. *abordaggio*)

abordór s. m. marinar specializat în abordaje. (< fr. *abordeur*)

aborigén, -ă adj., s. m. f. băștinaș, autohton, indigen. (< fr. *aborigène*, lat. *aborigines*)

ab origine loc. adv. de la origine. (< lat. *ab origine*)

abortív, -ă I. adj. produs înainte de vreme; prematur. **II. adj., s. n.** (produs) destinat a provoca avortul. (< fr. *abortif*, lat. *abortivus*)

ab óvo loc. adv. de la începutul începuturilor. (< lat. *ab ovo*, de la ou)

abracadábra I. interj. cuvânt cabalistic căruia ocultității, gnosticii etc. îi atribuiu puterea magică de a vindeca anumite boli; **II. s. f.** (azi; la iluzioniști și prestidigitatori) scamatorie. (< fr., it. *abracadabra*)

abracadabránt, -ă adj. surprinzător; ciudat, bizar. (< fr. *abracadabrant*)

abrahie s. f. lipsă congenitală a brațelor. (< fr. *abrachie*)

abrahiocéfál s. m. monstru care prezintă abrahiocefalie. (< fr. *abraciocéphale*)

abrahiocefalie s. f. lipsă congenitală a brațelor și a capului. (< fr. *abraciocéphalie*)

abranhiál, -ă adj. (despre respirație) care nu se face prin branhiu. (< engl. *abranchial*)

abrástól s. m. sare de calciu a naftolului, substanță antiseptică în vinificație. (< engl. *abrostol*)

abráxas s. n. cuvânt mistic la gnostici, scris mai ales pe amulete. (< fr. *abraxas*)

abrazá vb. tr. a prelucra prin așchiere, cu un abraziv. (< fr. *abraser*)

abraziúne s. f. I. roadere a scoarței terestre datorită vântului sau curenților apei. 2. roadere a unui material prin frecare cu un abraziv. (< fr. *abrasion*, lat. *abrasio*)

abrazív, -ă adj., s. n. (corp, material dur) capabil a roade prin frecare. (< fr. *abrasif*)

abrazivitate s. f. însușirea de a fi abraziv. (< *abraziv* + *-itate*)

abrazór s. n. unealtă dintr-un material abraziv, folosită pentru așchiere. (< engl. *abrasor*)

abreácție s. f. (*psihan.*) reparație bruscă a unor tensiuni emoționale, regulate. (< fr. *abréaction*)

abreviá vb. tr. a prescurta (un cuvânt, un titlu etc.). (< lat., it. *abbreviare*)

abreviatív, -ă adj. (rar) care indică o abreviere. (< fr. *abréviation*)

abreviatór s. m. (rar) 1. funcționar al cancelariei papale. 2. cel care abreviază scrierile unui autor. (< fr. *abréviateur*, lat. *abbreviator*)

abreviere s. f. faptul de a abrevia. • cuvânt, titlu etc. abreviat. (< *abrevia*)

abrogá vb. tr. a scoate din vigoare un act normativ. (< at. *abrogare*, fr. *abroger*)

abrogatív, -ă adj. care abrogă. (< fr. *abrogatif*)

abrupt, -ă I. adj. I. (despre un teren) foarte înclinat; accidentat, prăpăstios. 2. (despre stil) alcătuit din elemente contrastante; inegal. 3. (*bot.*, despre un organ) terminat brusc. **II. s. n.** formă de relief abruptă (I, 1). (< fr. *abrupt*, lat. *abruptus*)

abrutizá vb. tr., refl. a face să-și piardă, a-și pierde însușirile umane; a (se) îndobitoci; a (se) dezumaniza. (după fr. *abrutir*)

abrutizánt, -ă adj. care abrutizează. (< fr. *abrutissant*)

ABS- v. a b -

abscisá s. f. I. (*mat.*) număr real care indică pe o axă lungimea și sensul segmentului cuprins între originea axei și un punct dat, determinând poziția acestuia. 2. prima coordonată carteziană (orizontală) a unui punct. (< fr. *abscisse*, lat. *linea/abscissa*)

absćizie s. f. extirpare a unui organ al corpului. (< fr. *abscision*, lat. *abscisio*)

absćóns, -ă adj. greu de înțeles; obscur; abstrus. (< fr. *abscons*, lat. *absconsus*)

absconzitate s. f. caracter abscons. (< *abscons* + *-itate*)

absnt, -ă adj. I. care lipsește de undeva. 2. (*fig.*) distrat; preocupat. (< fr. *absent*, lat. *absens*)

absentá vb. I. intr. a lipsi, a fi absent. **II. refl.** a se îndepărta, a se separa de sine. (< fr. *absenter*, lat. *absentare*)

absenteism s. n. I. absentă frecventă și nemotivată dintr-un loc de muncă. 2. mod de exploatare a pământului printr-un intermediar. 3. neparticiparea la alegeri sau la ședințe politice. **o ~ parlamentar** = practică folosită de deputații opoziției constând în neparticiparea la sesiunile parlamentului, pentru întârzierea sau blocarea adoptării unor legi. 4. (*psih.*) lipsă de asiduitate în muncă; component al celui care este adesea absent (2). (< fr. *absentéisme*, engl. *absenteeism*)

absenteíst, -ă adj., s. m. f. (cel) care practică absenteismul. (< fr. *absentéiste*)

absență s. f. I. lipsa cuiva sau a ceva dintr-un loc; inexistență. 2. pierdere bruscă și de scurtă durată a cunoștinței. 3. (*fig.*) neatenție, distracție. (< fr. *absence*, lat. *absentia*)

absidá s. f. nișă în formă semicirculară situată în continuarea navei centrale a unei bazinei sau biserici. (< fr. *abside*, lat. *abside*)

absidiál, -ă adj. referitor la absidă. (< fr. *absidial*)

absidiólá s. f. mică absidă. (< fr. *absidiol*)

absint s. n. băutură alcoolică, tare, verzuie, preparată dintr-o plantă amară și aromatică, cu esență toxică (pelin). (< fr. *absinthe*, lat. *absinthium*, gr. *absurthion*)

absintină s. f. substanță specifică din frunze de absint. (< engl. *absinthin*)

absintism s. n. intoxicație cu absint. (< fr. *absinthisme*)

absintomanie s. f. toxicomanie cu absint. (< fr. *absinthomanie*)

absolutitate s. f. calitatea a ceea ce este absolut. (< fr. *absoluité*)

absolút, -ă I. adj. I. care nu comportă nici o restricție, necondiționat. 2. total, complet, desăvârșit. **o adevăr ~ = adevăr** care reprezintă cunoașterea completă a realității; (*fiz.*) *mişcare ~ă* = deplasarea unui corp față de un sistem de referință fix; *zero ~* = temperatura cea mai joasă posibilă (-273°C). 3. (*mat.*; despre *mărimi*) care nu depinde de sistemul la care este raportat. **o valoare ~ă** = valoare aritmetică a unui număr algebric, făcând abstracție de semnul său; *verb ~* = verb tranzitiv cu complementul direct neexprimat. **II. s. n.** principiu veșnic, imuabil, infinit, la baza universului. • ceea ce există în sine și prin sine. **III. adv.** cu desăvârșire, exact. (< lat. *absolutus*, fr. *absolu*)

absolutaménte adv. (rar) în mod absolut; neapărat. (< it. *assolutamente*)

absolutism s. n. regim politic în care un monarh concentrează în mâinile sale întreaga putere. (< fr. *absolutisme*)

absolutíst, -ă adj., s. m. f. (adept) al absolutismului. (< fr. *absolutiste*)

absolutizá vb. tr. a atribui unui fapt, unei idei o valoare absolută. (< fr. *absolutiser*)

absolutizánt, -ă adj. care absolutizează. (< *absolutiza* + *-ant*)

absolutóriu, -ie adj. care iartă un delict, un păcat etc. (< lat. *absolutorius*, fr. *absolutoire*)

absoluțiúne s. f. I. absolvire (2). 2. iertare a păcatelor (de către papă). (< fr. *absolution*, lat. *absolutio*)

absolvént, -ă s. m. f. cel care a absolvit o formă de învățământ. (< germ. *Absolvent*, lat. *absolvens*)

absolvénță s. f. absolvire (1). (< *absolvent* + *-ență*)

absolví vb. tr. I. a termina un ciclu, o formă de învățământ. 2. (*jur.*) a elibera nepedepsit un acuzat când faptul imputabil nu este prevăzut de lege; a scuti de pedeapsă. (< germ. *absolvieren*, lat. *absolvere*)

absorbábil, -ă, adj. (chim.) care poate fi absorbit. (< fr. *absorbable*)

absorbabilitate s. f. însușirea de a fi absorbabil; capacitatea de absorbție. (< engl. *absorbability*)

absorbant, -ă I. adj., s. n. (corp lichid sau solid) care absoarbe gaze, substanțe, radiații etc.; absorbtor (I), absorbtiv. **II. adj. (fig.)** care preocupă. (< fr. *absorbant*)

absorbî vb. I. tr. 1. a se îmbiba, a suge, a încorpora ceva. **2.** a prelua cunoștințe, idei, elemente specifice etc., asimilându-le în propria structură. **3. (fig.)** a preocupa intens. **II. refl. (fig.)** a se cufunda în gânduri (< fr. *absorber*, lat. *absorbere*)

absorbî, -ă I. adj., s. n. (fluid) încorporat de o substanță absorbantă. **II. adj. (fig.)** preocupat; captivat. (< *absorbî*)

absorbitor, -oare I. adj. absorbant (I). **II. s. n.** organ al unei instalații frigorifice în care se produce absorbția agentului frigorigen. (după fr. *absorbteur*)

absorbitor, -ă adj. absorbant (I). (< fr. *absorptif*)

absorbtivitate s. f. proprietatea de a absorbi lichidele, gazele, radiațiile. (< fr. *absorptivité*)

absorbție s. f. 1. încorporare a unei substanțe oarecare de către un corp lichid sau solid, de către celule, țesuturi sau organe. **2.** mișcare a intensității unei radiații care trece printr-un corp, datorită pierderii de energie. **3.** încrucșare a unei rase perfecționată cu una neameliorată. **4. (ec.)** fuziune de întreprinderi sau de societăți în beneficiul uneia dintre ele. **5.** atragere, accesare de fonduri (II). **6. (jur.)** drept al unei instanțe superioare de a lua din competența instanțelor inferioare o cauză în curs de judecare. (< fr. *absorption*, lat. *absorptio*)

absorbțiométru s. n. aparat pentru măsurarea gradului de absorbție. (< fr. *absorptiometre*)

abstenționism s. n. abținere demonstrativă de la exercitarea dreptului de vot. (< fr. *abstentionnisme*)

abstenționist, -ă adj., s. m. f. (adept) al abstenționismului. (< fr. *abstentionniste*)

abstențiune s. f. (rar) abstențență. (< fr. *abstention*, lat. *abstentio*)

abstinent, -ă adj., s. m. f. (cel) care practică abstenența. (< fr. *abstinent*, lat. *abstinens*)

abstenință s. f. abținere de la anumite băuturi, alimente etc.; abstenție. (< fr. *abstinence*, lat. *abstinentia*)

abstract, -ă I. adj. gândit în mod separat de ansamblul concret, real. *o în ~* = pe bază de deducții logice; exprimat (prea) general, teoretic; (despre un proces de gândire) greu de înțeles; (*mat.*) *număr ~* = număr cărui nu i se alătură obiectul numărat; *artă ~ă* = curent apărut în artele plastice europene la începutul sec. XX, care se caracterizează prin intelectualizarea, reducția abstractă și încifrarea imaginii; abstracționism. **II. s. n. 1.** parte de vorbire provenită prin derivare cu sufixe sau prin converșiuni de la o altă parte de vorbire, având un sens abstract. *o ~ verbal* = substantiv care provine de la un verb, denumind acțiunea acestuia. **2.** categorie filosofică desemnând cunoașterea proprietăților esențiale și generale. (< germ. *abstrakt*, lat. *abstractus*)

abstractism s. n. caracter abstract. (< *abstract* + *-ism*)

abstractiv -ă adj. format prin abstracție. (< fr. *abstractif*)

abstractivitate s. f. aptitudinea de a abstrage. (< fr. *abstractivité*)

abstractiză vb. tr., intr. a efectua o abstractizare. (< *abstract* + *-iza*)

abstractizant -ă adj. care are un caracter abstract. (< *abstractiza* + *-ant*)

abstractizare s. f. operație a gândirii constând în a degaja din mulțimea însușirilor și legăturilor fenomenelor și obiectelor pe cele fundamentale, esențiale, generale; abstracție. (< *abstractiza*)

abstracție/abstracțiune s. f. 1. noțiune, idee rezultată din procesul de abstractizare. **2.** abstractizare. *o a face ~ de* = a nu lua în considerare. (< fr. *abstraction*, lat. *abstractio*)

abstracționism s. n. artă abstractă. (< fr. *abstractionnisme*)

abstracționist, -ă adj., s. m. f. (adept) al abstracționismului. (< fr. *abstractionniste*)

abstracțiune s. f. v. a b s t r a c ți e .

abstrăge vb. I. tr. a efectua o abstractizare. **II. refl.** a se izola de realitatea înconjurătoare. (după fr. *abstraire*, lat. *abstrahere*)

abstrus, -ă adj. abscons. (< fr. *abstrus*, lat. *abstrusus*)

absurd, -ă I. adj. care contrazice gândirea logică, legile naturii, bunul-simț. **II. s. n. 1.** ceea ce este absurd; absurditate; nonsens.

o prin ~ = admitând un raționament fals; *reducere la ~* = metodă de demonstrare în care se presupune că ceea ce trebuie demonstrat nu este adevărat și, prin deducții logice, această presupunere duce la o absurditate. **2. (fil.)** termen care desemnează ruptura totală dintre om și mediul său sociocultural, sentimentul generat de trăirea acestei rupturi. (< fr. *absurde*, lat. *absurdus*)

absurditate s. f. caracterul a ceea ce este absurd; situație, idee absurdă; aberație. (< fr. *absurdité*, lat. *absurditas*)

abțibild s. n. 1. mic desen colorat gumat pe o parte, care se aplică pe o suprafață netedă. **2. (fam.; pl.)** ni-micuri, mărunțișuri; mici șmecherii. (< germ. *Abziehbild*)

abține vb. refl. a se stăpâni, a se opri de la ceva; a se lipsi de folosirea unor lucruri; a nu se pronunța, a nu-și exprima punctul de vedere. (după fr. *s'abstenir*, lat. *abstinere*)

abulic, -ă adj., s. m. f. (suferind) de abulie. (< fr. *aboulique*)

abulie s. f. 1. boală psihică manifestată prin pierderea sau slăbirea voinței. **2. (fig.)** inerție. (< fr. *aboulie*)

abumarkúb s. m. pasăre înaltă, asemănătoare cu struțul, cu gâtul scurt și gros, cu capul mare și cioc enorm, din preajma Nilului. (< germ. *Abu Markub*)

abundă vb. intr. a fi, a se găsi, a avea din belșug. (< fr. *abonder*, lat. *abundare*)

abundent, -ă adj. care abundă; profuz. (< fr. *abondant*, lat. *abundans*)

abundență s. f. cantitate mare, belșug; bogăție. *o cornul ~ei* = corn cu fructe și flori, simbol al belșugului. (< fr. *abondance*, lat. *abundantia*)

abuz s. n. 1. întrebuințare fără măsură a unui lucru; exces. **2.** încălcare a legalității; faptă ilegală. *o ~ de putere* = infracțiune manifestată prin depășirea atribuțiilor; *~ de încredere* = infracțiune constând din înșelarea încrederii cuiva. (< fr. *abus*, lat. *abusus*)

abuză vb. intr. 1. a face abuz (I) de ceva sau de cineva. **2.** a comite un abuz (2). (< fr. *abuser*)

abuzat, -ă adj. care a suferit un abuz (2). (< *abuză*)

abuziv, -ă adj. 1. exagerat, excesiv. **2.** care constituie un abuz; arbitrar; ilegal. (< fr. *abusif*, lat. *abusivus*)

abzice vb. tr. a nu admite, a refuza, a dezaproba. (după germ. *absagen*)

acacie s. f. arbore sau arbust (sub)tropical din familia leguminoaselor, cu frunzele în foliole fine și cu flori galbene sau albe, mirositoare. (< fr., lat. *acacia*)

academic, -ă adj. 1. referitor la academie. **2.** propriu unei academii; distins; solemn, convențional, rece. (< fr. *académique*, lat. *academicus*)

academician, -ă s. m. f. membru al unei academii (I). (< fr. *academicien*)

academie s. f. 1. înaltă instituție culturală de stat, creată pentru a sluji progresul științei, literaturii, artei și tehnicii. **2.** instituție de învățământ superior. (< fr. *académie*, lat. *academia*, gr. *akademia*)

academism s. n. 1. imitație servilă, fără originalitate, a modelelor antice sau ale Renașterii. • manieră în artă care cultivă un ideal de frumusețe rece și convențional. **2.** fel de a se comporta academic. (< fr. *académisme*)

academist, -ă adj., s. m. f. (adept) al academismului. (< fr. *académiste*)

academiză vb. tr. (arte) a da figurilor o poză academică. (< fr. *académiser*)

academizant, -ă adj. în manieră academică. (< *academiza* + *-ant*)

acadián¹ -ă adj., s. m. f. (locuitor) din Acadia (Franța). (< fr. *acadien*)

acadián² -ă adj., s. n. (din) epoca mijlocie a cambrianului (< fr. *acadien*)

acajú I. s. m. arbore tropical din America și Africa, cu lemnul foarte rezistent, maro-roșcat; mahon. **II. adj. inv., s. n. (de)** culoarea acestui lemn. (< fr. *acajou*; port. *acaju*)

acalazie s. f. incapacitate a musculaturii netede a tubului digestiv, în stare de spasm, de a se relaxa. (< fr. *achalasia*)

acalcule s. f. incapacitatea de a utiliza cifrele, de a efectua calcule. (< fr. *acalculie*)

EVOLUȚIA SCOARȚEI TERESTRE

Era (grupa)	Perioada (sistemul)	Epoca (seria)	Vârsta (etajul)	Era (grupa)	Perioada (sistemul)	Epoca (seria)	Vârsta (etajul)		
NEOZOIC (terțiar) 65 milioane de ani	Cuaternar (Antropogen)	Holocen (Actual, Aluviu)	Vârsta Fierului	MEZOZOIC (secundar) 180 milioane de ani	Jurasic	Malm	Portlandian		
			Vârsta Bronzului				Kimeridgian		
			Neolitic				Lusitanian		
		Pleistocen (Paleolitic, Diluviu, Glaciar)	superior			Subetaj	Oxfordian		
						Magdalenian	Calovian		
			mediu			Solutrean	Bathonian		
					Auriagnacian	Bajocian			
					inferior	Musterian	Aalenian		
						Acheulean	Toarcian		
						Cheleean	Charmoutian		
	Precheleean	Sinemurian							
		Sicilian	Hettangian						
	Neogen	Pliocen	Facies marin, salustru sau lacustru		Rhetian	Triasic	superior	Facies german	Facies alpin
					Levantin (Calabrian)			Keuper	Norian
			Dacian (Astian)		Carnian				
			Ponțian (Plaisancian)		Muschelkalk	Ladinian			
			Meoțian (Sahelian)		Virglorian (Anisian)				
		Vilafanchian	inferior		Bundsandstein	Werfenian			
		Miocen	Mediteranean II	Sarmațian	Facies continental	Facies marin			
				Buglovian	Turingian	Kazanian			
			Tortonian	Saxonian	Kungurian				
			Helvețian	inferior	Autunian	Artinskian			
	Burdigalian		superior	Stefanian	Uralian				
	Acvitanian	Carbo-nifer	mediu	Westfalian	Moscovian				
Paleogen	Oligocen (Tongrian)	Chatțian	inferior	Culm	Dinanțian				
		Rupelian	Devonian	Neodevonian (superior)	Famennian				
	Latorfian	Devonian	Mezodevonian (mediu)	Fresnian					
	Eocen (Parisian)	Ludian	Eodevonian (inferior)	Givațian					
		Bartonian	Gotlandian	Eifelian					
		Auversian	Ordovician	Koblentzian, Gedinian					
	Ledian	Devonian	Downtonian						
Lutețian	Silurian	Ludlovian							
Paleocen (Suessonian)	Ypresian (Londinian)	Gotlandian	Wenlockian						
	Landenian	Ordovician	Valentian						
	Montțian	Ordovician	Ashgillian						
Cretacic	Neocretacic (superior)	Danian	Caradocian						
		Senonian	Llandeilian						
		Maestrichtian	Skiddavian						
	Mezocretacic (mediu)	Campanian	Tremadocian						
		Santonian	Postlandian						
		Coniacian	Acadian						
Eocretacic (inferior)	Turonian	Georgian							
	Cenomanian	Jotnian							
	Albian	Kalevian							
PRECAMBRIAN (peste 5 miliarde de ani)	Arhaic (Azoic) (Preerozoic)	Arhaic (Azoic) (Preerozoic)	Ladogian						
		Arhaic (Azoic) (Preerozoic)	Bothnian						
		Arhaic (Azoic) (Preerozoic)	Svionian						

ELEMENTELE CHIMICE

TABLOUL PERIODIC AL ELEMENTELOR

Nivelul energetic		Grupe principale												Grupe principale															
Perioadă	Strat	1 (I ^a)	2 (II ^a)											13(III ^a)	14(IV ^a)	15(V ^a)	16(VI ^a)	17(VII ^a)	18(VIII ^a)										
1	K			← hidrogen		1 H	2 He	gaze inerte →										5 B	6 C	7 N	8 O	9 F	10 Ne						
2	L	3 Li	4 Be	← metale metale de tranziție										nemetale → metaloide →										13 Al	14 Si	15 P	16 S	17 Cl	18 Ar
3	M	11 Na	12 Mg	3(III ^b))	4(IV ^b)	5(V ^b)	6(VI ^b)	7(VII ^b)	8(VIII ^b)	9(VIII ^b)	10(VIII ^b)	11(I ^b)	12(II ^b)	13 Al	14 Si	15 P	16 S	17 Cl	18 Ar										
4	N	19 K	20 Ca	21 Sc	22 Ti	23 V	24 Cr	25 Mn	26 Fe	27 Co	28 Ni	29 Cu	30 Zn	31 Ga	32 Ge	33 As	34 Se	35 Br	36 Kr										
5	O	37 Rb	38 Sr	39 Y	40 Zr	41 Nb	42 Mo	43 Tc	44 Ru	45 Rh	46 Pd	47 Ag	48 Cd	49 In	50 Sn	51 Sb	52 Te	53 I	54 Xe										
6	P	55 Cs	56 Ba	57 La*	71 Zr	72 Hf	73 Ta	74 W	75 Re	76 Os	77 Ir	78 Pt	79 Au	80 Hg	81 Tl	82 Pb	83 Bi	*84 Po	*85 At	*86 Rn									
7	Q	*87 Fr	*88 Ra	*89 Ac	90-103 58-71	*104 Ku	*105 Ha																						

LANTANIDE	57 La	58 Ce	59 Pr	60 Nd	61 Pm	62 Sm	63 Eu	64 Gd	65 Tb	66 Dy	67 Ho	68 Er	69 Tm	70 Yb	71 Lu
ACTINIDE	*89 Ac	*90 Th	*91 Pa	92 U	*93 Np	*94 Pu	*95 Am	*96 Cm	*97 Bk	*98 Cf	*99 Es	*100 Fm	*101 Md	*102 No	*103 Lr

- - elemente radioactive
- ♦ - elemente lichide

ELEMENTELE NATURALE ȘI ARTIFICIALE

Numele elementului	Simbolul	Numărul de ordine	Masă atomică	Numele elementului	Simbolul	Numărul de ordine	Masă atomică
Actiniu	Ac	89	227	Carbon	C	6	12,011
Aluminiu	Al	13	26,981	Ceriu	Ce	58	140,12
Americiu	Am	95	243	Cesiu	Cs	55	132,905
Antimoniu(Stibiu)	Sb	51	121,75	Clor	Cl	17	35,453
Argint	Ag	47	107,868	Cobalt	Co	27	58,933
Argon	Ar	18	39,948	Crom	Cr	24	51,996
Arsen	As	33	74,922	Cupru	Cu	29	63,55
Astatiniu	At	85	210	Curiu	Cm	96	247
Aur	Au	79	196,967	Disprosiu	Dy	66	162,5
Azot(Nitrogen)	N	7	14,007	Einsteiniu	Es	99	254
Bariu	Ba	56	137,34	Erbiu	Er	68	167,26
Beriliu	Be	4	9,012	Europiu	Eu	63	151,96
Berkelium	Bk	97	247	Fermiu	Fm	100	257
Bismut	Bi	83	208,981	Fier	Fe	26	55,847
Bor	B	5	10,811	Fluor	F	9	18,998
Brom	Br	35	79,904	Fosfor	P	15	30,974
Cadmium	Cd	48	112,41	Franciu	Fr	87	223
Calciu	Ca	20	40,080	Gadolinium	Gd	64	157,25
Californium	Cf	98	251	Galiu	Ga	31	69,72

I. UNITĂȚI GEOMETRICE

<i>Lungime</i>		
metru	m	
centimetru	cm	0,01
milimetru	mm	0,001
micron	μ	0,000001
milă		1852

<i>Suprafață</i>		
metru pătrat	m ²	
ar	a	100
hectar	ha ²	10 000
kilometru pătrat	km ²	1 000 000
bard	b	10 ⁻²⁸

<i>Volum</i>		
metru cub	m ³	
ster (lemn)	st	1
litru (lichide)	l	0,001
decimetru cub	dm ³	0,001
centimetru cub	cm ³	0,000001

<i>Unghi plan</i>		
radian	rd	
grad	gr	π/180
minut		π/10 800
secundă	"	π/648 000

<i>Unghi solid</i>	
steradian	st

II. UNITĂȚI DE MASĂ

kilogram	kg		
chintal	q	100	kg
tonă	t	1000	kg
gram	g	0,001	kg
carat metric		0,0002	kg

III. UNITĂȚI DE TIMP

<i>Timp</i>		
secundă	s	
minut	min	60
oră	h	3600
zi	j	86400

<i>Frecvență</i>	
herț	Hz

IV. UNITĂȚI MECANICE

<i>Viteză</i>		
metru pe secundă	m/s	
nod		1852/3600
centimetru pe secundă	cm/s	
kilometru pe oră	km/h	
radian pe secundă	rad/s	

<i>Accelerație</i>		
gal	mc/s ²	0,01 m/s ²

<i>Forță</i>		
newton	N	
dină	dyn	0,000001 N

<i>Energie</i>		
joule	J	
erg		0,0000001 J
watt-oră	Wh	3600 J
electron-volt	eV	1,602 · 10 ⁻¹⁹ J
calorie	cal	4,1855 J
termie	th	4,1855 · 10 ⁶ J
frigorie	fg	-4,1855 · 10 ³ J

<i>Putere</i>		
watt	W	
erg pe secundă		0,000001 W

<i>Presiune</i>		
pascal	Pa	
bar	bar	100 000 Pa
barie	dyn/cm ²	0,1 Pa

<i>Viscozitate dinamică</i>	
poise	Po

<i>Viscozitate cinematică</i>	
stokes	St

V. UNITĂȚI ELECTRICE

<i>Intensitate a curentului electric</i>	
amper	A

<i>Diferență de potențial</i>	
volt	V

<i>Putere</i>	
watt	w

pfund	435,592 g
tonă lungă	1016,072 g
tonă scurtă	907,184 g

Măsură

milă marină	1852 m
milă geografică	1855,4 m

leghe	4452 m
leghe marină	5555,5 m
verstă	1166,78 m

Temperatură

grad Fahrenheit	°F	32°F = 0°C
		212°F = 100°C

Anexa 6

MONEDELE ȚĂRILOR

ȚĂRI	UNITATEA MONETARĂ	SUBDIVIZIUNI	ȚĂRI	UNITATEA MONETARĂ	SUBDIVIZIUNI
Afganistan	afgan	100 puls	Ciad	franc	100 centime
Africa de Sud	rand	100 cenți	Cipru	liră	1000 mils
Albania	lek	100 quintarka	Coasta de Fildeș	franc	100 centime
Algeria	dinar	100 centime	Columbia	peso	100 centavos
Andorra	peseta; franc	100 centimos, -me	Comore	franc	100 centime
Angola	kwanza	100 lweis	Congo	franc	100 centime
Arabia Saudită	riyal	100 halalah (20 quruch)	Coreea (Nord, Sud)	won	100 chon
Argentina	peso	100 centavos	Costa Rica	colon	100 centimos
Armenia	dram	100 lunas	Croația	kuna	100 lipa
Australia	dolar	100 cenți	Cuba	peso	100 centavos
Austria*	euro (șiling)	100 cenți	Danemarca	coroană	100 öre
Azerbaidjan	manat	100 gopik	Djibouti	franc	100 centime
Bahamas	dolar	100 cenți	Dominicană (Rep.)	peso	100 centavos
Bahrain	dinar	1000 fils	Ecuador	sucre	100 centavos
Bangladesh	taka	100 paise	Egipt	liră	100 piaștri
Barbados	dolar	100 cenți	Elveția	franc	100 centime
Belarus	rublă	100 copeici	Emiratele Arabe		
Belgia*	euro (franc)	100 cenți	Unite	dirham	100 fils
Belize	dolar	100 cenți	Estonia*	euro (coroană)	100 cenți
Benin	franc	100 centime	Etiopia	birr	100 cenți
Bermude	dolar	100 cenți	Fiji	dolar	100 cenți
Birmania	kyat	100 pyas	Filipine	peso	100 centavos
Bolivia	peso	100 centavos	Finlanda*	euro (marcă)	100 cenți
Bosnia și Herțegovina	dinar	-	Franța*	euro (franc)	100 cenți
Botswana	pula	100 thebe	Gabon	franc	100 centime
Brazilia	real (cruzeiro)	100 centavos	Gambia	dalasi	100 bututs
Brunei	dolar	100 cenți	Georgia	maneti	-
Bulgaria	leva	100 stotinki	Germania*	euro (marcă)	100 cenți
Burkina	franc	100 centime	Ghana	cédi	100 pesewas
Burundi	franc	100 centime	Gibraltar	liră	-
Cambodgia	riel	100 sen	Grecia*	euro (drahmă)	100 cenți
Camerun	franc	100 centime	Grenada	dolar	100 cenți
Canada	dolar	100 cenți	Guadelupa	franc	100 centime
Capul Verde	escudo	100 centavos	Guatemala	quetzal	100 centavos
Cehia	coroană	100 haleri	Guinea	franc	100 centime
Centrafricană (Rep.)	franc	100 centime	Guinea-Bissau	peso	100 centavos
Chile	peso	100 centavos	Guinea Ecuato- rială	franc	100 centime
China	yuan	100 fen (10 jiao)	Guyana	dolar	100 cenți
			Guyana Franceză	franc	100 centime

* Țările Uniunii Europene a căror valută a adoptat *euro*.

Limbi negro-africane

Limbi sudanezo-guineene

boki
ewe
fulbe
mandingo
nubiană

Limbi sahariene

Limbi bantu

lingala
swahili
tsonga
wolof
zulusă

Limba khoisan

boșimană
hotentotă

Limbi amerindiene

algonkină
araucană
arawek
aztecă
caraibă
guarani
huronă

maya
mosquito
quechua
sioux
toltecă
totonacă
tupi

Limbi indoneziene

indoneziană
javaneză
malaieză
malgașă

Limbi malaio-polineziene

hawaiană
maori
polineziană
samoană
tagal(ogă)
tahitiană

Limbi australiene

australiană
austroneziană
papua
tasmaniană

Limbi eschimoșe

inupik
xupik

Anexa 8

GENURI ȘI SPECII LITERARE

I. Fundamentale

A. Genul liric

1) *Lirica orală (populară)*

doina
de dor
de jale
de haiducie (voinicie)
de cătănie
de instrăinare
cântecul
haiduceșc (voinicesc)
de leagăn
ritual, de muncă, al obiceiurilor
(colinde, orația, bocetul)
de lume
ghicitoarea (cimilitura)
strigătura (chiuitura)
proverbul
zicătoarea

2) *Lirica scrisă (cultă)*

pastelul
idila (pastorală, bucolică, eglogă)
elegia
heroidă
romanța
oda
imnul
meditația
satira
pamfletul

libelul
epigrama
epitalamul
kasida
encomionul
ditirambul
Poezii cu formă fixă:
sonetul
rondelul
madrigalul
glosa
gazelul
haiku
pantumul
rondoul
rubaiatul
sextina
tanka
trioletul
vilanela

B. Genul epic

1) *Epica orală (populară)*

a) *În versuri*
balada (cântecul bătrânesc)
pastorală
haiducească
istorică
mitologică
familială

aprosdocheton
 anastrofă
 inversiune
 hiperbat
 histeron proteron

IV. FIGURILE PLASTICITĂȚII

A. Figuri ale descripției

descripție
 epitet
 apoziție (epexegeză)
 definiție oratorică (poetică)
 onomatopee

B. Figuri ale exemplului

parabolă
 fabulă
 ameză

C. Figuri dialogice

interogație
 apostrofă
 invocație
 comunicație
 prolepsă
 licență (parezie)
 afereză
 anereză
 apodioxis

antanagoga
 premuniție
 antiparastază
 permisiune
 cominație
 conciliație
 incitare
 epitrochasm

D. Figuri de compoziție

1. Figuri lexicale

hifen

2. Figuri descriptive

hipotipoză
 demonstrație
 topografie
 cronografie
 etopee (etopoezie)
 prozopografie
 caracter
 apologie
 paralelă

3. Figuri narative

apolog
 mit
 prozopopee

4. Figuri dialectice și umoristice

dialogism (sermocinație)
 calambur – anecdotă
 epigramă

Anexa 10

INSTRUMENTE MUZICALE

Instrumente de suflat

althorn
 aulos
 bariton
 bas
 bason
 blockflöte
 bombardon
 buccină
 buglă
 clarinet
 contrafagot
 corn (englez)
 cromornă
 diaulos
 drum
 eufoniu
 fagot
 flajolet
 flaut
 fligorn
 galoubet
 helicon

Instrumente de percuție

balafon
 bedon
 bongos
 campană
 campanelă
 carioca
 castanietă
 celestă
 cimbă
 cimbă
 cinel
 drum (tobă)
 glockenspiel
 gong
 maracas
 marimba
 marimbafon
 sistru
 tamburină
 tamburo
 tam-tam
 timpan
 tobă

Instrumente cu claviatură

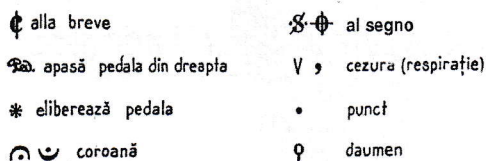
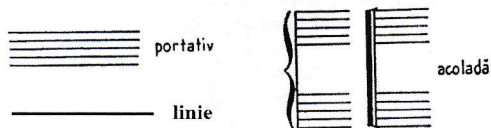
acordeon
 armoniu
 baian
 bandoneon
 cembalo
 clavecin
 clavicembalo
 clavicord
 clavir
 concertină
 elodion
 melodium
 orchestrino
 orchestrion
 orchestrionet
 organino
 orgă
 pian
 pianină
 pianolă
 regală
 spinetă

Instrumente de coarde

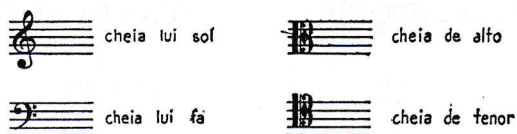
arpegione
 balalaică
 bandolă
 bandură
 banjo
 barbiton
 bassetto
 braccio
 chitară
 cistră
 citolă
 colascione
 contrabas
 crotă
 decacord
 eneacord
 guarana
 guzlă
 harpă
 havaiană
 heptacord
 hexacord

SEMNE ȘI SENSURI ÎN MUZICĂ (După A. Doljanski)

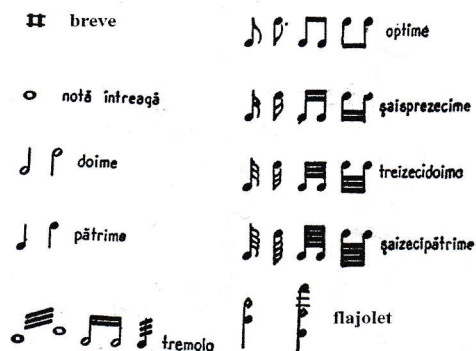
SEMNE

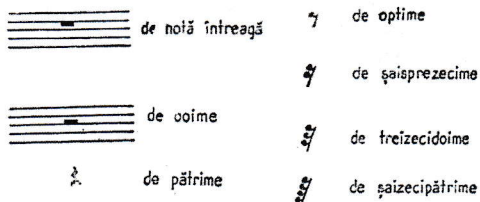
CHEI

NOTE

PAUZE

CONSOANE

Modul de articulare	Bilabiale		Labio-dentale		Dentale (alveolare)		Prepalatale		Palatale		Velare		Larin-gale
	Sur-de	So-nore	Sur-de	So-nore	Sur-de	So-nore	Sur-de	So-nore	Sur-de	So-nore	Sur-de	So-nore	Sur-de
Ocluzive (explozive)	<i>p</i>	<i>b</i>			<i>t</i>	<i>d</i>			<i>k'</i>	<i>g'</i>	<i>k</i>	<i>g</i>	
Semiocluzive (africate)					<i>tʃ</i>		<i>ç</i>	<i>ğ</i>					
Constrictive (fricative)		<i>ɸ</i>	<i>f</i>	<i>v</i>	<i>s</i>	<i>ʒ</i>	<i>ʃ</i>	<i>j</i>		<i>ʃ</i>			<i>h</i>
					Siflante		Sibilante						
Nazale		<i>m</i>				<i>n</i>							
Laterale						<i>l</i>							
Vibrantă						<i>r</i>							

Anexa 17

CALENDARUL REPUBLICAN FRANCEZ

(Folosit între 1793–1806)

vendemiar	22 sept. – 21 oct.	floreale	20 apr. – 19 mai
brumar	22 oct. – 20 nov.	praerial	20 mai – 18 iun.
frimar	21 nov. – 20 dec.	messidor	19 iun. – 18 iul.
nivoză	21 dec. – 19 ian.	termidor	19 iul. – 17 aug.
pluvioasă	20 ian. – 18 febr.	fructidor	18 aug. – 16 sept.
ventose	19 febr. – 20 mart.	sans-cultottides	17 sept. – 21 sept.
germinal	21 mart. – 19 apr.		

Anexa 18

CAROSERII

(La automobile)

(După Larousse)

